

2017RGW77

Verslag van de vergadering van de Statencommissie Ruimte, Groen en Water van 19 juni 2017

mw. drs. A. Dekker (vanaf agendapunt 3)

mw. ir. J.C.V. Vaessen

Aanwezig:

drs.ing. P. van den Berg (gedeputeerde), mw.drs. M.W.J. Maasdam (gedeputeerde), mw. A.M.A. Pennarts (gedeputeerde), mw.mr. J. Verbeek-Nijhof (gedeputeerde), mw. E.J. Broere-Kaal (PVV), mw. H Chidi (D66), H. van Deún (PVV), mw.drs. N. Eijsbroek (VVD), mw.ir. A.A. Ens (VVD), drs. J. Germs (VVD), drs. C. de Heer (ChristenUnie), mw. W.M.M. Hoek (50PLUS), mw. H.J. Keller (PvdD), mw.drs. E. Kotkamp (GroenLinks), drs. C. de Kruijf (PvdA), P.C. Kroon MSc (GroenLinks), P. van Leeuwen (SGP), ir. R.G.H. van Muilekom (PvdA), mw. M .G. Noordenbos (SP), ing. T. van Oosterom (CDA), P.D. Overkleeft (D66), A.J. Schaddelee (ChristenUnie), W. van der Steeg (PvdD), H. Toutouh (SP), C. Westerlaken (CDA)

Van ambtelijke zijde aanwezig:

dr. R. Poort (griffier), W. Voorneman-Rikkers (verslag)

1. OPENING EN ALGEMEEN

1.1 Opening

De voorzitter, mevrouw Vaessen, opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom, in het bijzonder het 'nieuwe' commissielid namens de PvdD, de heer Van der Steeg.

1.2 Vaststellen agenda

De agenda wordt conform vastgesteld.

1.3 Mededelingen

Gedeputeerde Van den Berg memoreert de opmerking van de PVV in de vorige vergadering over de tekst op de website over de salderingsregeling, waarbij hij heeft aangegeven open te staan voor een nieuw tekstvoorstel. De PVV heeft daaraan gehoord gegeven, waarvoor hij zijn dank uitspreekt. De tekst luidt als volgt: "De provincie wijst erop, dat de huidige bruteringsregeling afloopt in 2020. Hierdoor krijgen de eigenaren van zonnepanelen fors minder voor de opgewekte energie nl. alleen de opbrengst van de stroom en niet alle heffingen, lasten, netwerkkosten, e.d. Eigenaren van de zonnepanelen kunnen daardoor in financiële problemen komen. Er is geen zekerheid dat de regeling zal worden verlengd. Toekomstige ontwikkelingen en/of wijzigingen zal de provincie publiceren." Spreker is er om de volgende redenen geen voorstander van de tekst op de website door het tekstvoorstel van de PVV te vervangen:

- De Twede Kamer heeft opgeroepende regeling tot 2023 te verlengen;
- de provincie krijgt met de tekst wel een zeer alarmerende toon;
- de Minister heeft in een Kamerbrief aangekondigd de regeling te zullen evalueren en zijn best te zullen doen om de investeringszekerheid te garanderen.

Mevrouw Broere wijst erop dat de PVV de letterlijke tekst van de aangenomen motie heeft ingediend; deze zal derhalve de basis moeten zijn voor hetgeen op de website komt. Op grond hiervan wil zij op schrift zien hoe het College de tekst van de PVV wil aanpassen, zodat haar fractie op basis daarvan kan bespreken of daarmee akkoord kan worden gegaan.

Op voorstel van gedeputeerde Van den Berg wordt afgesproken dat hij zich op korte termijn samen met de PVV nogmaals nader zal buigen over de tekst.

Gedeputeerde Maasdam deelt mede dat hedenmorgen met Statenleden is gesproken over de werkwijze bij prijsvragen, w.o. de Natuurprijs Groene Kroon 2017. Om de biodiversiteit een impuls te geven en burgers daarbij nadrukkelijk te betrekken, is een prijsvraag uitgezet. Daarop zijn vanuit de provincie 40 inzendingen ontvangen. Dit aantal heeft haar verwachtingen enorm overtroffen en zij is van mening dat Utrecht trots mag zijn op een dergelijk groot aantal inzendingen. Binnenkort wordt daaruit de beste gekozen.

De heer Germs merkt op dat hij hedenmorgen het enige aanwezige Statenlid was, naast 6 – 7 goed voorbereide medewerkers vanuit de ambtelijke organisatie. Uit navraag is gebleken dat de bijeenkomst niet in het spoorboekje was opgenomen, omdat deze niet door de griffie was georganiseerd. Spreker betreurt deze gang van zaken en pleit ervoor in het vervolg dergelijke bijeenkomsten, ook als deze niet door de griffie zijn georganiseerd, in het spoorboekje op te nemen.

Gedeputeerde Maasdam memoreert dat in de vorige vergadering is gesproken over de Japanse Duizendknoop, waarbij is aangegeven dat er een landelijk spoor loopt. De Minister moet met een lijst komen; die is er nog steeds niet en wordt het laatste kwartaal van dit jaar verwacht. Op basis daarvan kan de provincie aan de slag met de aanpak, waarvoor afdoende budget beschikbaar zal komen. Op grond hiervan is vanuit PS het verzoek gedaan daarop vooruitlopend al aan de slag te gaan. Spreekster kan in deze twee sporen melden. In de eerste plaats het bredere spoor, waarin de provincie daar waar het invasieve exoten betreft, met gemeenten op kennisdeling zal gaan zitten. Spreekster benadrukt dat het hierbij wel gaat om invasieve exoten die een bedreiging vormen voor de biodiversiteit. Dat is een taak waarvoor de provincie aan de lat staat. Dat komt na de zomer terug. In de tweede plaats wordt in vervolg op wat vanuit PS is gevraagd het spoor opgezet om specifiek voor die Duizendknoop al voor de zomer met gemeenten in overleg te treden. Gezien de vragen die vanuit gemeenten leven, gaat de provincie daarin een stapje verder dan alleen te kijken naar wat bedreigend is voor de biodiversiteit.

Mevrouw Kotkamp deelt mede dat het GroenLinks verheugt dat het is opgepakt, gelet op de krappe planning en bezetting. Aangegeven wordt dat de lijst in Nederland nog steeds moet worden vastgesteld. Zij informeert of er in deze een relatie is met het feit dat de Europese lijst nog niet is vastgesteld. Zij heeft vernomen dat dit deze week gebeurt. Indien dat het geval is, is de vraag of er enige indicatie is wanneer dit landelijk gaat gebeuren.

Gedeputeerde Maasdam heeft het antwoord niet paraat, maar meent dat er een link is. Zij zal dit uitzoeken en de commissie hierover nader informeren.

Gedeputeerde Van den Berg deelt mede dat het Rijk (Minister en Staatssecretaris) , EBN, TNO en zeven consortia van andere bedrijven hedenmiddag tijdens de jaarlijkse presentatie van het EBN rapport Focus en Energy in Den Haag de Green Deal Ultradiepe Geothermie zullen ondertekenen. Een van de zeven is het Utrechtse consortium GOUD (Geothermie Oost-Utrecht Duurzaam), waarover hij de commissie in de vorige vergadering via een Statenbrief heeft geïnformeerd.

De voorzitter merkt op dat het de commissie niet zal verbazen dat zij bij de ondertekening in Den Haag aanwezig is. Overigens zal zij samen met Hans Kraaij vanuit Utrecht tijdens het IPO-congres een bijdrage leveren over Ultradiepe Geothermie in de vorm van een presentatie met de titel Ultradiepe Geothermie, het verborgen goud.

Gedeputeerde Pennarts vestigt de aandacht op de openstaande motie 109; deze grijpt terug naar de in 2013 aangenomen motie 61, waarin het College wordt opgeroepen om met Vitens in gesprek te gaan over een bijdrage aan de beheerskosten van de natuur, omdat het beheer een goede invloed heeft op zuiver drinkwater. Het is nog niet gelukt met Vitens tot afspraken te komen, die de provincie maar ook haar partners zoals het Utrechts Landschap tot tevredenheid stemmen. De provincie blijft met Vitens in gesprek; zij zal de commissie op de hoogte blijven houden van de ontwikkelingen.

De voorzitter wijst de commissie op de Hoorzitting voor indieners zienswijze Hertekop op maandag 28 augustus a.s. (18.30 uur in het Provinciehuis).

1.4 Verslag Statencommissie Ruimte, Groen en Water van 15 mei 2017

M.b.t. de tekst

Het verslag wordt conform vastgesteld.

N.a.v. het verslag

Mevrouw Eijsbroek vestigt de aandacht op agendapunt 2.2, Statenbrief Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijke Ontwikkeling, m.n. de opmerkingen van gedeputeerde Van den Berg (blz. 15 en 16) over de verhouding kwaliteit en kwantiteit gerelateerd aan de woningmarkt, de criteria die worden aangehouden en de locaties die al in beeld waren waar soms locaties bijkomen dan wel afvallen. De VVD verzoekt de commissie tussentijds over het vorenstaande te informeren, hetgeen door gedeputeerde Van den Berg wordt toegezegd.

1.5 Rondvraag

Mevrouw Broere merkt op dat, hetgeen met de Omgevingswet zal gebeuren waarbij wordt vooruitgeblikt naar 2050, ook gebeurt met snel internet. Besluiten worden ingehaald door de tijd. Gezien de huidige ontwikkelingen, rijst de vraag waarom de provincie zich nog moet bezighouden met snel internet in het buitengebied. Intussen wordt door de markt gewerkt aan een 5G netwerk met een snelheid van 1,25 GB. Voor het overige verwijst spreekster naar de tekst van de door de PVV ingediende rondvraag, waarvan een ieder kennis heeft kunnen nemen.

Gedeputeerde Maasdam memoreert dat de vraag is waarom de provincie de aanleg van snel internet steunt in het buitengebied, i.c. feitelijk de aanleg van glasvezel. Dit gebeurt omdat leefbaarheid en vitaliteit van het landelijk gebied van groot belang wordt geacht. Ook daar moet kunnen worden gerecreëerd en gewerkt, op grond waarvan er een snelle verbinding moet zijn. Op dit moment is het zo dat er op dat gebied in het buitengebied witte vlekken zijn en de toegezegde snelheden vaak niet worden gehaald. Glasvezel blijkt het meest leveringszeker te zijn. Vandaar dat hierover samen met de gemeenten afspraken zijn gemaakt. Hoe de wereld er in 2050 uitziet is inderdaad niet te voorspellen, maar op dit moment is dit een hele zinvolle investering. De investering van de provincie in deze richt zich m.n. op het met elkaar verbinden van gemeenten en zorg te dragen voor vraagbundeling.

Naar aanleiding van een desbetreffende opmerking van mevrouw Broere, antwoordt spreekster glasvezel niet heilig te verklaren. Zij heeft wel aangegeven dat glasvezel zekerheden biedt. De ontwikkelingen rondom 5G zullen moeten worden afgewacht.

De heer De Kruijf verwijst naar de bij de agenda gevoegde tekst van de vraag van de PvdA. Het lijkt alsof er, na de eerste verzuringgolf in de jaren tachtig, vooral afkomstig uit de industrie, nu sprake is van een tweede verzuringgolf, vooral afkomstig uit de veehouderij. Uit berichtgeving blijkt dit op de Veluwe aan de orde te zijn. De Utrechtse Heuvelrug heeft echter vergelijkbare omstandigheden. De PvdA vreest dat de provincie daarmee eveneens ongemerkt wordt geconfronteerd. De vraag is of het College op de hoogte is van het probleem, in hoeverre het in Utrecht speelt en wat eraan zal worden gedaan.

Gedeputeerde Maasdam geeft aan dat die berichtgeving ook het College heeft bereikt. De zorgen daarover worden gedeeld. Het blijft in Nederland een uitdaging om het evenwicht te vinden tussen een veerkrachtige natuur en een gezonde economie. Dat wordt bij elkaar gebracht door het stikstof-dossier aan te pakken. Dat gebeurt door middel van de PAS (Programmatische Aanpak Stikstof). In het kader van de PAS wordt getracht, m.n. in de Natura 2000-gebieden te komen tot een daling van de stikstofdepositie. Dat gebeurt door te zorgen voor minder uitstoot bij m.n. de landbouw en door ecologische herstelmaatregelen in die gebieden toe te passen, waarmee de natuur wat veerkrachtiger wordt. De provincie Utrecht is verantwoordelijk voor de Natura 2000-gebieden Botshol, Binnenveld en Kolland Overlangbroek. De herstelmaatregelen die op de Veluwe plaatsvinden worden met de provincie Utrecht afgestemd, maar Gelderland is daarvoor

verantwoordelijk. Op vorenstaande wijze wordt hiermee op dit moment omgegaan, maar onderschreven wordt dat sprake is van zorgelijke signalen.

De heer De Kruijf herkent de uitdaging tussen economie, natuur en milieu. Uit de berichtgeving die de PvdA thans voorlegt, krijgt de PvdA het gevoel dat de provincie Utrecht die uitdaging aan het verliezen is. De vraag is of Utrecht wel voldoende doet om die vitale leefomgeving te waarborgen tegen vooral de veehouderij in dit geval. Het College is hierin in de visie van de PvdA wat laconiek door te veronderstellen dat het via de PAS wel goed komt. Bij de PvdA is dat vertrouwen wat minder. De vraag is of het College de commissie op de hoogte kan stellen hoe het er in Utrecht voor staat en wat er aan passende maatregelen tegenover staat, dusdanig passend dat die uitdaging met vertrouwen tegemoet kan worden gezien.

Gedeputeerde Maasdam bestrijdt dat de provincie hiermee laconiek omgaat. Voor de gebieden, waarvoor de provincie verantwoordelijk is, worden beheerplannen opgesteld, waarbij goed wordt gekeken dat de natuur zijn draagvlak terugvindt en er voldoende maatregelen tegenover staan door de stikstofdepositie terug te brengen. Het is echter lastig om inzet en effect aan elkaar te koppelen. Op dat punt is er nog een hele weg te gaan. Op basis van een meetsystematiek, die continue wordt geoptimaliseerd, wordt er aan gewerkt om er steeds meer grip op te krijgen.

De heer Van Leeuwen memoreert dat de uitstoot vanaf 1990 – 2015 met 30% is afgenomen. Spreker informeert of de PvdA ook weet hoe het daarvoor was.

De heer De Heer merkt op dat de onderzoekers aangeven dat de PAS niet voldoet en dat er mogelijk extra maatregelen moeten worden getroffen. Het pleidooi van de ChristenUnie is om niet alleen provinciaal, maar nationaal of misschien zelfs in Europees verband te kijken of er wel genoeg wordt gedaan aan de aanpak van stikstof, kijkende naar de gevolgen voor de natuur. Wellicht zijn ter compensatie meer herstelmaatregelen noodzakelijk.

De heer Toutouh leest in de stukken dat Arnold van den Burg (Onderzoeksbureau Biosfeer) de problematiek op de Veluwe heeft onderzocht en aangekaart. Geïnformeerd wordt of het College bereid is met deze onderzoeker in contact te treden om te informeren of dit al dan niet in de provincie Utrecht speelt.

De heer Van Oosterom merkt op dat in het door de PvdA aangeleverde stuk staat, dat er 30% minder uitstoot is tussen 1990-2015; inmiddels lijkt de uitstoot weer te stijgen. Daarbij is echter geen percentage vermeld noch een onderbouwing. Er wordt in zijn visie te makkelijk verwezen de intensieve veehouderij, terwijl de uitstoot daar m.n. ook door de PAS-maatregelen sterk vermindert. De heer De Kruijf geeft aan niet het allesomvattende antwoord te hebben op de vragen van de SGP en het CDA. Bekend is dat in de jaren tachtig sprake was van de enorme verzuring, waarop een antwoord is geformuleerd door de industrie en het verkeer stevig aan te pakken. Dat heeft geleid tot een uitstoot in die sectoren van vrijwel 0. Daarnaast is er in de sfeer van de veehouderij ook het nodige gebeurd. De vermindering met 30% verheugt de PvdA, maar als dit onvoldoende blijkt te zijn, zullen er aanvullende maatregelen moeten worden bedacht.

De PvdA heeft de vraag gesteld hoe een en ander er in de provincie Utrecht voor staat. Daarop is geen concreet antwoord gegeven, maar spreker begrijpt dat er wel aandacht voor deze problematiek is.

Gedeputeerde Maasdam geeft aan dat de provincie naar verwachting leefgebieden gaat toevoegen aan de PAS, waardoor een bredere werking wordt verkregen. Er gaat derhalve wel degelijk effect ontstaan. Gezien de signalen, die de door de SP aangehaalde onderzoeker zijn afgegeven, verwacht spreekster dat dit ook breder in IPO-verband zal worden opgepakt.

De heer De Heer zet uiteen dat de ChristenUnie tijdens het Kwaliteitstoernee door het Groene Hart op 16 juni jl. in de wandelgangen vernam dat er wederom commotie is over de kernrandzone van Vianen, m.n. over het zorglandgoed in het buurtschap Helsdingen. De discussie over dit project in Vianen loopt al jaren en fungeert in feite als een belangrijke testcase voor het provinciale beleid voor kernrandzones. Verzocht wordt om een kort memo over de meest recente in Vianen gemaakte kernrandzoneplannen en de provinciale reactie daarop. Voorts informeert spreker wanneer een evaluatie van het provinciale kernrandzonebeleid is voorzien.

Gedeputeerde Van den Berg bevestigt dat sprake is van enige commotie rondom het zorglandgoed in Vianen, maar niet dusdanig dat hier niet kan worden uitgekomen. Wel heeft de provincie gemeend een zienswijze te moeten indienen op het ontwerp bestemmingsplan, omdat de kwalitatieve uitbreiding onvoldoende is onderbouwd ten opzichte van de gesprekken die ambtelijk zijn gevoerd. Het kernrandzonebeleid maakt verstedelijking wel mogelijk, mits er een kwalitatieve toevoeging is, anders dan alleen het project in die kernrandzone. Daar loopt de discussie op dit moment over. Afgewacht wordt hoe de gemeente omgaat met de zienswijze van de provincie. Voor de PRV is al een overzicht gemaakt van alle kernrandzones en welke ingrepen hebben plaatsgevonden. Het College is voornemens dat met de inwerkingtreding van de Omgevingsvisie met de Staten te evalueren.

1.6 Termijnagenda (versie 16 mei 2017)

Mevrouw Ens merkt op dat Soestdijk voor vandaag ter bespreking op de Termijnagenda staat, maar als zodanig op de agenda ontbreekt. Verzocht wordt om een nadere toelichting.

De heer Poort licht toe dit onderwerp zelf ca een jaar geleden als reminder op de Termijnagenda te hebben geplaatst, omdat tegen deze tijd de uitkomst van de prijsvraag rondom Soestdijk bekend zou worden. Nu de winnaar recent bekend is gemaakt, kan dit onderwerp van de Termijnagenda worden afgevoerd.

De heer De Heer vestigt de aandacht op de Perspectiefnota die voor september ter kennisname staat geagendeerd. Naast bodemdaling gaat de Perspectiefnota over verkeer. Op grond hiervan geeft de ChristenUnie het Presidium in overweging deze nota niet in RGW maar in de ad hoc commissie Omgevingsvisie te bespreken.

De voorzitter zegt toe deze suggestie mee te nemen naar het Presidium. Zij stelt vervolgens vast dat de Termijnagenda, met in achtneming van het besprokene, voor kennisneming wordt aangenomen.

2. RUIMTE EN NATUUR

2.1 Statenvoorstel rapport Randstedelijke Rekenkamer 'Natuurlijk bevoegd'

De voorzitter geeft het woord aan de heer Oostveen, die het rapport van de Randstedelijke Kamer (RR) door middel van een korte presentatie zal toelichten.

De presentatie van de heer Oostveen is als bijlage bij het verslag gevoegd. Korthedshalve zij verwezen naar de inhoud.

De voorzitter stelt de commissie in de gelegenheid vragen te stellen aan de vertegenwoordiging namens de RR.

De heer Germes spreekt zijn waardering uit voor het heldere rapport. Geschetst wordt dat een Bosgebiedenkaart complex is. Geïnformeerd wordt naar de omvang van de complexiteit en wat de RR de provincie daarin kan adviseren.

Mevrouw Noordenbos informeert naar de gevolgen van het feit dat in de PRS staat dat compensatie van natuur niet perse in de provincie hoeft plaats te vinden. Geïnformeerd wordt of andere provincies daarover hetzelfde denken.

De heer De Heer bedankt de RR voor het rapport over natuurcompensatie. Het is een goede aanleiding om het provinciale beleid natuurcompensatie weer eens onder het vergrootglas te leggen. De ChristenUnie vindt het merkwaardig dat de RR in het rapport relatief weinig schrijft over de opgave om kwaliteitswinst te boeken. Veel compensatieprojecten staan onder vuur, omdat getalsmatig wel aan de compensatievoorwaarden wordt voldaan, maar onvoldoende kwaliteitswinsten worden geboekt. De provincie probeert daar meer grip op te krijgen via een Natuurcompensatiebank, hetgeen ook in het voorliggende rapport wordt beschreven. Daarbij wordt

echter niet vermeld of Utrecht met het ingeslagen beleid in deze en de nieuwe regels in de PRS op de goede weg is.

De RR maakt zich zorgen over financiële compensatie. Indien echter financieel wordt gecompenseerd en daarmee een compensatieproject elders wordt betaald, kan meer winst worden geboekt dan wanneer lokaal wordt gecompenseerd en het kwalitatief weinig voorstelt. De ChristenUnie kan zich voorstellen dat via een Natuurcompensatiebank en een goede financiële compensatie kwalitatief veel winst kan worden geboekt. De ChristenUnie had verwacht dat de provincie een kritische opmerking zou krijgen, als het gaat over het beleid om het kwalitatief te verbeteren. Voorts informeert de ChristenUnie hoe erg het is dat in de provincie sprake is van een controleachterstand.

De heer Van Oosterom sluit zich aan bij de waarderende woorden voor het overzichtelijke rapport. Het geeft een beeld van het beleidsveld en hoe de provincie daarmee omgaat. Wat het CDA betreft krijgt de provincie Utrecht ook een mooi cijfer in het rapport, hetgeen hem verheugt. Het CDA sluit zich aan bij de vraag van de VVD over de bosgebieden. Geïnformeerd wordt of er ook een inventarisatie is gemaakt om na te gaan waarover het gaat.

Mevrouw Kotkamp sluit zich aan bij de waarderende woorden voor het rapport. Op grond van het rapport is GroenLinks zich ervan bewust geworden, dat zij blijkbaar bij het vaststellen van het provinciaal beleid omtrent de Wet Natuurbescherming een aantal aannames heeft gemaakt dat het voorliggende rapport feitelijk weerlegt m.n. als het gaat om de compensatie. In het rapport staat dat alle van toepassing zijnde stukken zijn doorgenomen; GroenLinks meent daarbij echter de Verordening WNB te missen. Voorts is de vraag of gekeken is wat er de afgelopen maanden is gebeurd, omdat er in de visie van GroenLinks wel een aantal verbeteringen is aangebracht, als het gaat om handhaving/controlle met de extra investering in groene BOA's. De vraag is of dat ook voor de controle van de compensatie wordt ingezet.

GroenLinks sluit zich aan bij de vraag van de ChristenUnie over de achterstand qua controles. Geïnformeerd wordt of er een beeld is of de provincie niet aan bepaalde compensatievoorwaarden heeft voldaan.

Tot slot de vraag of ter zake van de kwalitatieve component de compensatie daadwerkelijk datgene oplevert waarvoor het is bedoeld.

Mevrouw Keller sluit zich aan bij de waarderende woorden voor het voorliggende rapport. Aangegeven wordt dat de rol van de provincie steeds duidelijker wordt, i.c. de regierol groter, maar dat de provincie kiest voor de term beknopt en dat dit een politieke keuze is. De PvdD informeert hoe de PvdD het vorenstaande moet rijmen, in relatie tot de opmerking dat het allemaal wel goed komt met de provincie Utrecht ten aanzien van de natuur. Overigens sluit de PvdD zich aan bij de vragen van de ChristenUnie en GroenLinks over de kwaliteit.

De heer Overkleeft deelt mede dat D66 zich aansluit bij de vraag van de ChristenUnie over de vraag van de kwaliteit van de controle.

Het rapport lijkt het beeld op te roepen dat de provincie geen goed zicht heeft op de naleving van de compensatieafspraken en dat zij, als dat inzicht wel bestaat, geen instrumenten heeft om die af te dwingen. D66 informeert of dat beeld klopt, of dat daarin een nuancering is aan te brengen.

De heer Van Oostveen (RR) geeft aan dat alle in december 2016 door de Staten vastgestelde documenten bij het onderzoek zijn betrokken.

De provincie is per 1 januari 2017 verantwoordelijk geworden voor de registratie van de bosgebieden. Voor die tijd was het Rijk (RVO) hiervoor verantwoordelijk. Door RVO is geen kaart bijgehouden van de bosgebieden die op grond van de WNB moesten worden beschermd. Als de provincie deze gebieden wil gaan registreren, dan is het aan de gemeenten om aan te geven waar de grens komt te liggen. Gemeenten bepalen in eerste instantie welke bosgebieden in hun bebouwde

kom binnen de WNB vallen. Voor de daarbuiten liggende bosgebieden is de provincie verantwoordelijk, in het kader van de WNB.

De heer Germs geeft aan dat de technische kant van de vraag hiermee is beantwoord. Op de politieke kant komt de VVD in deze vergadering dan wel in PS terug.

Mevrouw Hoenderdos antwoordt op de vraag hoe het met de kwaliteit zit en waarom de veldcontroles van belang zijn, dat de RR dit onderzoek juist is gestart omdat daar een risico ligt. Er is door de Zuidelijke Rekenkamer (voor Brabant en Limburg) in 2009 en 2013 onderzoek gedaan naar natuurcompensatie en in 2014 door de Algemene Rekenkamer. Die zijn daadwerkelijk met biologen en ecologen het veld ingegaan om te kijken hoe het staat met de natuurcompensatie. Geconstateerd werd dat de kwaliteit in hun provincies onvoldoende was; de Algemene Rekenkamer kwam op basis van steekproeven tot dezelfde conclusie. De RR is op grond hiervan niet het veld ingegaan. De aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer en de Algemene Rekenkamer waren: zorg dat het kwalitatief op orde is, dat er goede afspraken worden gemaakt, die afspraken goed worden geborgd, zodat, als wordt geconstateerd dat het niet goed is, daaraan wat kan worden gedaan, vooral met het oog op de grotere regierol die de provincies kregen. De RR heeft ervoor gekozen eerst te kijken hoe het vorenstaande is geborgd, i.c. of er goede afspraken worden gemaakt en of er veldcontroles plaatsvinden. Als er geen veldcontroles plaatsvinden, is de kans groot dat het niet op orde is. De RR heeft dat nog niet onderzocht, maar dat zou desgewenst kunnen worden gedaan. De RR vindt juist ook de kwalitatieve compensatie van belang. Het gaat er niet alleen om dat het aantal ha wordt gecompenseerd, maar ook de kwaliteit van de natuur niet verdwijnt.

De gevolgen van het feit dat in de PRS staat dat ook buiten de provincie kan worden gecompenseerd, heeft de RR niet specifiek onderzocht. De RR is het niet tegengekomen in de andere drie provincies. Zij moet in deze echter een voorbehoud maken, omdat zij dit niet zeker weet. Desgevraagd zegt zij toe dit te zullen nagaan.

De beknopte rol hangt samen met hetgeen zij zojuist zei, dat de RR heeft gekeken, naar aanleiding van eerder onderzoek, dat het risico er is dat het niet goed genoeg gaat. Nu is het zo dat de provincie een regierol heeft. Die zou op verschillende manieren kunnen worden ingevuld. In Utrecht wordt veel overgelaten aan gemeenten. Over hoe zoiets zou moeten worden georganiseerd heeft de RR geen oordeel. De RR heeft het vergeleken met Zuid-, Noord-Holland en Flevoland. Alleen in Noord-Holland is sprake van een heel actief beleid van de provincie zelf. De reden is dat Noord-Holland een probleem heeft met het vinden van voldoende compensatiegronden. De provincie zit er in Noord-Holland derhalve meer bovenop. Als het beleid is om er meer of minder bovenop te zitten, bekijkt de RR hoe dat uitpakt. Op grond daarvan wordt tot de aanbevelingen gekomen het toch nog beter te borgen en betere afspraken met gemeenten te maken. Daar schort het nog wel aan.

Omdat er geen overeenkomst wordt afgesloten met de initiatiefnemer, zijn er onvoldoende mogelijkheden om naleving af te dwingen. Zoals gezegd, heeft de RR niet zelf in het veld gecontroleerd of het niet voldoet. Als het niet voldoet, en die verwachting zou er kunnen zijn, dan is er nu onvoldoende mogelijkheid om in te grijpen. Uit de reactie van het College op het rapport blijkt, dat de provincie wel van plan is om het te gaan doen.

De heer Van Oosterom begrijpt het antwoord over de bosgebieden niet. Het CDA gaat er vanuit dat het Rijk bij de overdracht van de verantwoordelijkheid aan de provincies per 1 januari 2017 inzicht heeft gegeven in over welke bosgebieden het gaat. Het CDA is er voorstander van dat te integreren met de EHS-kaart, zodat er een totaal inzicht komt.

Voorts memoreert hij te hebben aangegeven dat het CDA behoefte heeft aan een inventarisatie waar het nu in grote lijnen om gaat.

Mevrouw Hoenderdos antwoordt dat de inventarisatie is opgenomen in bijlage 7 van het rapport. Dat betreft een overzicht van alle compensatielocaties. Op de kaart zou vervolgens kunnen worden bekeken om hoeveel ha het gaat.

Het Rijk heeft per 1 januari 2017 geen inzicht gegeven in om welke bosgebieden het gaat. Dat moet nog gebeuren. De aanbeveling van de RR ziet erop om dat zo slim mogelijk te gaan organiseren.

De voorzitter bedankt de vertegenwoordiging namens de RR voor hun komst en inbreng. Zij stelt het Statenvoorstel vervolgens inhoudelijk aan de orde.

De heer De Heer vraagt of het verstandig is om in IPO- en VNG-verband afspraken te maken over het maken van een Bosgebiedenkaart, zodat dit in een keer voor alle provincies goed wordt geregeld. Geïnformeerd wordt naar de omvang van de achterstand van de controles door de RUD en of die achterstand is in te halen. Tot slot pleit de ChristenUnie voor een jaarlijkse rapportage natuurcompensatie.

De heer Van Leeuwen merkt op dat bij de conclusies en aanbevelingen onder punt 2 staat de kaart van de bosgebieden bij te houden. In haar reactie op het rapport geeft het College aan zich daarop te zullen beraden. Aan het eind wordt het echter meegenomen als een besluit. Geïnformeerd wordt wat er in de tussentijd is gebeurd.

De heer Overkleeft informeert of een eventuele strengere borging vanuit de provincie straks ook mogelijk is binnen het instrumentarium en de filosofie van de Omgevingswet. Voorts stelt D66 de vraag wat precies de overwegingen zijn bij het al dan niet in beeld brengen van de hoeveelheid bos in de provincie.

D66 sluit zich aan bij het pleidooi voor een jaarlijkse rapportage natuurcompensatie.

De heer Germes deelt mede dat de VVD ervoor pleit dat alle aanbevelingen van de RR worden overgenomen. Bij GS is aarzeling vooral over de kaart met de bosgebieden. Overigens verbaast het de VVD dat het Rijk deze kaart nooit heeft gemaakt, terwijl het wettelijk verplicht was. De VVD stelt voor de bosgebieden in overleg met de gemeenten in beeld te brengen.

De VVD sluit zich aan bij het pleidooi van de ChristenUnie ten aanzien van een jaarlijkse rapportage natuurcompensatie.

Mevrouw Kotkamp kan zich ter zake van de gevraagde rapportage natuurcompensatie voorstellen dat dit bij de Jaarrekening wordt meegenomen en hiervoor indicatoren worden opgenomen in de Kadernota, zodat er geen aparte cyclus behoeft te worden opgetuigd.

GroenLinks sluit zich aan bij het pleidooi van de VVD om alle aanbevelingen van de RR over te nemen. Bij het College is sprake van wat aarzeling ten aanzien van m.n. de aanbevelingen 1 en 2. Om meer grip hierop te krijgen en een betere controle te kunnen uitoefenen, hecht GroenLinks eraan hieraan gehoor te geven.

Met betrekking tot aanbeveling 3, vraagt GroenLinks zich af wanneer dit verder wordt uitgewerkt. Een planning in deze wordt van belang geacht, opdat de handhavers hierop straks wat meer grip krijgen. In relatie tot aanbeveling 4, is de vraag of, als daarop nu wat intensiever wordt ingezet, nog met terugwerkende kracht kan worden gekeken, juist omdat de provincie geen handvatten heeft om het niet nakomen van de gemaakte afspraken aan te pakken. Als de provincie verder geen instrumenten heeft om dat alsnog te doen, is de vraag of de controles nog zin hebben. Als die mogelijkheden er wel zijn, is de vraag of de achterstand is in te halen.

Bij de behandeling van de WNB is eveneens gesproken over de compensatiemaatregelen. De toenmalige gedeputeerde heeft toen gezegd dat er in een aantal gevallen, zij meent bij Natuur Netwerk Nederland gebieden en Natura 2000 gebieden, voordat er met de werkzaamheden wordt begonnen al compensatie moet plaatsvinden. Geïnformeerd wordt of dat nog steeds het geval is. Als dat niet zo is, is de vraag of voor m.n. grootschalige projecten met een flinke impact wel de ruimte aanwezig is om dat te doen.

Mevrouw Keller deelt mede dat de PvdD zich aansluit bij het pleidooi van de ChristenUnie om een keer per jaar een rapportage natuurcompensatie te ontvangen.

Verzocht wordt of de Staten zo spoedig mogelijk kunnen worden geïnformeerd over de realisatie van de opgaven die er nu liggen, niet alleen kwantitatief maar ook kwalitatief.

Overigens sluit de PvdD zich aan bij het pleidooi om alle aanbevelingen van de RR over te nemen.

De heer Van Oosterom sluit zich voor wat betreft het pleidooi voor een jaarlijkse rapportage natuurcompensatie aan bij de suggestie van GroenLinks.

Het CDA betreurt dat sprake is van een achterstand in de controles. Hoe meer er bovenop wordt gezeten, hoe beter het is in dergelijke zaken. Bovendien is de provincie betrokken bij de planvorming. Het CDA is van mening dat het daarbij beter is de controles heel snel uit te voeren, zodat het helder en overzichtelijk is en er zo nodig snel kan worden geschakeld.

De heer De Kruijf sluit zich aan bij de waarderende woorden voor het voorliggende rapport. Het rapport is met name interessant, omdat het de vergelijking met de vier provincies mogelijk maakt. In dat kader verheugt het de PvdA te constateren dat de provincie Utrecht er goed afkomt en het redelijk doet.

De PvdA sluit zich aan bij het pleidooi alle aanbevelingen van de RR over te nemen.

Ten aanzien van aanbeveling 2 over de bosgebieden, lijkt het de PvdA vanzelfsprekend dat, als de provincie verantwoordelijk voor iets is, er zicht moet zijn op waarover het gaat. De PvdA is er derhalve voorstander van dat dit goed in beeld wordt gebracht. Dit zal uiteraard met de gemeenten moeten gebeuren.

De PvdA sluit zich aan bij het pleidooi voor een jaarlijkse rapportage natuurcompensatie, zodat de Staten goed op de hoogte blijven van de vorderingen op die onderdelen. Wat de PvdA betreft hoeft dit niet bij de Jaarrekening.

Gedeputeerde Maasdam bedankt in de eerste plaats de RR voor het rapport. Het College geeft in haar reactie op het rapport aan dat zij de Staten willen informeren over natuurcompensatie. Met betrekking tot de terugkoppeling, zal het College zich nader buigen over een goede frequentie en een logische plek. Daarbij zal hetgeen thans hierover in de commissie naar voren is gebracht worden betrokken. Spreekster zegt toe hierop nader terug te zullen komen.

Ook op de vraag over de achterstand in de controles door de RUD zal nader worden teruggekomen nadat de exacte stand van zaken is nagegaan.

Mevrouw Kotkamp memoreert haar vraag of het zinvol is om, als wordt geconstateerd dat er niet aan verplichtingen is voldaan, die achterstand in te lopen en überhaupt die inventarisatie te maken als de provincie niet over middelen beschikt om dat alsnog af te dwingen.

Gedeputeerde Maasdam antwoordt dat dit eveneens ingaat op de vraag of er goede afspraken zijn gemaakt met bv. gemeenten. Dat is een van de andere aanbevelingen waarvan het College nadrukkelijk aangeeft dat te zullen oppakken. Onder verwijzing naar de reactie van het College op de aanbevelingen in het rapport, memoreert spreekster dat het College nader terugkomt op de wijze waarop een en ander beter afdwingbaar kan worden gemaakt. Dat vergt echter wel enige tijd. Naar verwachting kan een eerste reactie aan het eind van het derde kwartaal 2017 worden verwacht. Het verheugt mevrouw Kotkamp dat gekeken gaat worden of het afdwingbaar kan worden gemaakt. De vraag is daarbij nog wel of dat met terugwerkende kracht kan.

Gedeputeerde Maasdam zegt toe dit te zullen meenemen bij de beantwoording op de vraag ten aanzien van aanbeveling 3.

Het College heeft alle aanbevelingen omarmd met minder voorzichtigheid dan thans door de commissie wordt gesuggereerd. Het College is wel wat terughoudender ten aanzien van de boskaart. Niet omdat zij per definitie tegen een boskaart is, maar omdat hieraan nog een aantal mitsen en maren kleven. Een vraag is o.a. wat er al dan niet op de kaart moet en hoe het met de omvang zit. Er is geen kaart waarop de provincie kan terugvallen. Het College is voornemens, hetgeen ook al is gedeeld aan de hand van een motie die in december aan de orde is geweest bij de behandeling van de WNB over een Natuurboscompensatiebank, om te kijken welke technieken er nu zijn om een en ander goed in kaart te kunnen brengen. Een nieuwe techniek is bv. remote sensing. Op basis daarvan zal het College met een alternatief voor de boskaart komen. Voorop staat dat de provincie bewaakt dat het bosareaal zonder toestemming van de provincie kleiner wordt en waar er toestemming is

gegeven ook wordt bewaakt dat aan de her-plant- en compensatieplicht wordt voldaan. De doelstellingen zijn derhalve gelijk, maar de provincie wil van de nieuwste technieken gebruik gaan maken. Op grond daarvan wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn.

De heer Overkleeft informeert of dit onderzoek in overleg met andere provincie gebeurt.

Gedeputeerde Maasdam antwoordt dat dit onderwerp sinds haar aantreden nog niet op de agenda van het IPO heeft gestaan, maar zij kan zich goed voorstellen dat de provincies op dat punt van elkaars kennis en kunde gebruikt maken, omdat dit in zijn algemeenheid zoveel mogelijk gebeurt.

De vastgestelde WNB gaat beleidsneutraal over in de Omgevingswet.

De heer Germes merkt op dat in zijn visie geen onderzoek behoeft te worden gedaan naar technieken, omdat die er al zijn. Gemeenten beschikken over viewers, die goede metingen doen. De provincie kan daarbij aansluiten om bos op te meten.

Gedeputeerde Maasdam antwoordt dat de provincie gebruik zal maken van de kennis en kunde die er is en derhalve in deze ook in contact zal treden met gemeenten.

Mevrouw Kotkamp merkt op dat de VVD thans suggereert dat het alleen om de kwantiteit gaat, terwijl het ook om de kwaliteit zou moeten gaan. Het alleen opmeten van hectaren lijkt GroenLinks derhalve niet afdoende.

De heer Germes geeft aan dat een kaart opmaken in de eerste plaats een kwantitatieve kwestie is.

Stap twee is om te beschrijven hoe dat bos eruit ziet en dat heeft met kwaliteit te maken.

Gedeputeerde Maasdam vervolgt dat de controles, waarop nader zal worden teruggekomen, met name van belang zijn als het om de kwaliteit gaat. Daarnaast staat in de Verordening en Beleidsregels heel nadrukkelijk dat er vergelijkbaar waardevolle natuur voor terug moet komen.

Op de vraag om feitelijk inzicht te verstrekken in de realisatieopgaven die er nu liggen zowel kwantitatief als kwalitatief, komt spreekster nader terug. Wat er gecompenseerd is, staat echter al in het rapport van de RR.

Desgevraagd door mevrouw Keller antwoordt spreekster, dat de commissie dit inzicht in september tegemoet kan zien.

Zij zegt tot slot toe dat zij nader terug zal komen op de vraag met betrekking tot hetgeen haar voorganger ter zake van de compensatie heeft toegezegd bij de behandeling van de WNB.

Desgevraagd door de heer De Heer, antwoordt de voorzitter dat alleen het Statenvoorstel en het rapport in de PS-vergadering zullen worden behandeld en nog niet de aanvullende toegezegde notities; daarvoor is de tijd te kort.

De heer De Heer stelt, op grond hiervan, voor de behandeling van dit onderwerp tot september uit te stellen, zodat de aanvullende notities ook beschikbaar zijn.

Gedeputeerde Maasdam geeft aan geen moeite te hebben met dit voorstel.

Mevrouw Kotkamp deelt mede dat de voorkeur van GroenLinks uitgaat naar behandeling in de komende PS-vergadering, omdat dan nog zaken kunnen worden meegegeven die wellicht een plek kunnen krijgen in de toegezegde notities.

De VVD en D66 sluiten zich aan bij het standpunt van GroenLinks.

De PvdD, SP, SGP, CDA, PVV en 50Plus sluiten zich aan bij het voorstel van de ChristenUnie.

De heer De Kruijff geeft aan dat de voorkeur uitgaat naar behandeling in de komende PS-vergadering; de PvdA heeft echter geen moeite met het voorstel van de ChristenUnie.

De voorzitter concludeert dat de meerderheid voorstander is van behandeling in september. Aldus wordt besloten.

Desgevraagd door de heer Germes, bevestigt spreekster dat dit onderwerp dan niet meer in deze commissie maar rechtstreeks in de PS-vergadering wordt behandeld.

2.2 Ingekomen brief Stichting Amerongen Intact

De voorzitter licht toe dat voornoemde brief is gericht aan PS, op grond waarvan zij daarop een reactie moeten formuleren.

De heer Germs constateert dat de brief afkomstig is van een zeer betrokken burger; een architect met, voor zover hij dit kan beoordelen, verstand van zaken. In aanloop naar deze vergadering heeft spreker via de griffie verzocht om een reactie van GS over de wijze waarop zij met dit landgoed om willen gaan. Daarover heeft hij inmiddels ook informeel met gedeputeerde Van den Berg gesproken. De VVD pleit ervoor dit onderwerp thans niet inhoudelijk te bespreken, maar in procedurele zin. Bij dergelijke complexe onderwerpen, waarbij mogelijk de contouren ter discussie komen, is het niet ongebruikelijk om bv. een werkatelier te organiseren, waaraan provincie, gemeente en de landgoedeigenaar deelnemen. Wellicht dat de architect daaraan eveneens een bijdrage kan leveren. Naast het feit dat de VVD ervoor pleit de ingekomen brief serieus te nemen, is zij van mening dat ook de landgoedeigenaar recht heeft op een oplossing van de overheid voor haar probleem; zij moet kostendragers vinden.

Op grond van het vorenstaande, krijgt de indiener van de brief wat de VVD betreft thans een korte reactie op het schrijven.

De heer Van der Steeg deelt mede dat ook de PvdD het moeilijk vindt inhoudelijk een oordeel te vellen over de ingekomen stukken. Zo zit er bv. geen financiële onderbouwing in over de toekomstvisie; het is derhalve moeilijk te beoordelen of de toekomstvisie toekomstbestendig is. Of de eventuele ontwikkeling bij Wayenstein ook daadwerkelijk een ratjetoe zal worden, zoals door de Stichting gesteld, zou de PvdD ook op voorhand niet zomaar durven zeggen. Daarnaast is de PvdD geen voorstander van bouwen op het landgoed zelf. Dat is nl. de oplossingsrichting die de Stichting voorstelt. Op basis van deze informatie gaat het de PvdD te ver om nu eventuele steun uit te spreken voor het standpunt van de Stichting. Daarom ook vanuit de PvdD een wat meer procedurele opmerking ter afsluiting. Wellicht is het een idee, zoals de VVD feitelijk ook voorstelt, om alle partijen om de tafel te zetten, zodat in ieder geval ook de Stichting de gelegenheid krijgt om haar standpunt naar voren te brengen. Dat is ook een beetje het geluid dat thans in de stukken naar voren komt. Naar hun gevoel, moeilijk te beoordelen of dat feitelijk het geval is, hebben zij in ieder geval die gelegenheid niet echt gehad en wellicht dat daar wat uit gaat komen.

De heer Westerlaken onderschrijft dat sprake is van een heel betrokken burger. Het lijkt het CDA echter zinvol om, voordat de Staten ergens een uitspraak over doen, te weten welke rol de Staten in deze hebben. De brief is geen vraag aan de Staten. Het is meer een stellingname van wat de Stichting wil. Voor zover spreker kan beoordelen, is dit een zaak voor de gemeente en niet zozeer voor de provincie. Wellicht dat het College daar licht op kan werpen.

De heer Van Deún sluit zich aan bij de vraag over de rol van de Staten. Voorts is de vraag wat de bemoeienis van de provincie tot nu toe is geweest ten aanzien van dit landgoed en hoe de afstemming is tussen de provincie en de gemeente als eerst verantwoordelijke in deze.

De heer Van Leeuwen deelt mede dat de SGP zich aansluit bij de vraag van het CDA of de Staten er in dit stadium wel over gaan.

De heer Kroon deelt mede dat GroenLinks benieuwd is naar het standpunt van GS. In de stukken heeft GroenLinks gelezen dat de provincie in het verleden hierover advies heeft gegeven, nl. dat restauratie en herstel op deze locatie een cultuurhistorische meerwaarde kan opleveren, maar dat dit mogelijk wel onder druk komt te staan en dat dit derhalve zeer zorgvuldig moet gebeuren. Geïnformeerd wordt naar het standpunt, nu deze brief is ontvangen.

Gedeputeerde Van den Berg bevestigt dat het een traject betreft waarbij de provincie al een wat langere tijd betrokken is, nl. via de provinciale pilot binnen de toenmalige RAP. De pilot behelsde het duurzaam behoud van de historische buitenplaatsen. Terecht wordt door de VVD geschetst dat het ook gaat over het genereren van opbrengsten voor het duurzaam behoud van die buitenplaatsen, het organiseren van kostendragers en wellicht het toepassen van bezuinigingen op het beheer; dit alles echter wel binnen de context van hoe de provincie om wenst te gaan met haar buitenplaatsen. Ter zake van het voorliggende landgoed is daartoe een aantal onderzoeken gedaan door de desbetreffende eigenaar. Daarbij is door de landgoedeigenaar ook een aantal plekken aangewezen waar wellicht woningen zou kunnen worden gebouwd om de kosten, die het onderhoud van het landgoed met zich meebrengen, te kunnen dekken. Daarop is ambtelijk gereageerd dat dit de provincie ingewikkeld lijkt, omdat er teveel rood is toegevoegd. Geadviseerd is een en ander verder te onderzoeken en terug te komen met een aangepast plan, inclusief een onderbouwing qua exploitatie. De stand van zaken is dat de landgoedeigenaar op dit moment nog gegevens aan het verzamelen is.

De voorliggende brief zou derhalve kunnen worden aangemerkt als een soort 'opduw actie' van betrokken inwoners die, los van wat er gebeurt, een opvatting willen hebben en de provincie aansporen alert te zijn op wat zij daar niet wil hebben. Dat is echter te prematuur, omdat dit op dit moment nog niet speelt.

Spreker stelt voor de inhoud van de brief vooralsnog te laten liggen op de plek waar het thuishoort, i.c. de gemeente. De gemeenteraad is aan zet om samen met de landgoedeigenaar te komen tot een adequate invulling binnen het bij de gemeente bekende beleid van de provincie. Het is ook aan de gemeente om over eventuele plannen met de omgeving in gesprek te gaan. Op het moment dat een nieuw plan ter tafel ligt, zal de gemeente zeker bij de provincie terugkomen om na te gaan of dit past binnen het provinciaal beleid.

De voorzitter concludeert dat er op dit moment geen rol voor de Staten is. Zij stelt voor om het bij de gemeente te laten liggen, daarvoor vooralsnog binnen de provincie verder niets op te tuigen totdat het op haar bord komt en de schrijver van de brief schriftelijk van het vorenstaande in kennis te stellen. Geïnformeerd wordt of de commissie zich hierin kan vinden.

De heer Germs geeft aan de redenering geheel te kunnen volgen. Hij stelt voor dat het College de brief beantwoordt, conform te toelichting in deze vergadering, hetgeen door gedeputeerde Van den Berg wordt toegezegd.

De voorzitter rondt de behandeling over dit onderwerp hierna af en draagt het voorzitterschap over aan mevrouw Dekker.

3. JAARREKENING EN KADERNOTA

3.1 Statenvoorstel Jaarrekening 2016

De voorzitter, mevrouw Dekker, memoreert dat de antwoorden op de schriftelijk gestelde technische vragen zijn ontvangen. Verzocht wordt alleen nog in te gaan op de nu nog resterende zaken die nodig zijn voor behandeling in de Staten.

De heer Van Leeuwen deelt mede dat de SGP nader terugkomt op de Jaarrekening in BEM.

De heer Schaddelee spreekt in de eerste plaats waardering uit voor de heldere Jaarrekening. Vervolgens plaatst hij namens de ChristenUnie de volgende vragen.

- Programma Landelijk Gebied, m.n. bodemdaling (blz.39). Terwijl dit een prioritair doel is binnen het programma Landelijk Gebied, constateert de ChristenUnie dat er maar weinig is gerealiseerd. De oorzaak wordt slechts beperkt toegelicht. Geïnformeerd wordt waarom de doelen niet zijn gehaald.

- Programma Agenda Vitaal Platteland. De ChristenUnie constateert een soort 'bezempost' overige kleine verschillen, waarin € 16 mln. omgaat. Er is € 51 mln. begroot aan lasten en € 78 mln. uitgegeven. Er is meer uitgegeven, maar ook meer binnengekomen en m.n. ten aanzien van de opbrengstenkant wordt geïnformeerd wat deze precies zouden kunnen zijn binnen de AVP.

Mevrouw Noordenbos plaatst namens de SP de volgende vragen en opmerkingen.

- Geïnformeerd wordt of de Ontgrondings spaarpot al vaker is uitgegeven en waaraan.
- De SP heeft schriftelijk de technische vraag gesteld hoeveel betaalbare huurwoningen de provincie heeft mee helpen realiseren in de door haar aangejaagde woningbouwprojecten. Die vraag is niet beantwoord en de vraag is waarom. In bv. de risicoparagraaf kan wel vrij exact worden berekend hoeveel het kost als er vijftien sociale huurwoningen op vliegbasis Soesterberg zouden komen en hoeveel opbrengst/verlies dat voor de overheid gaat betekenen.

De voorzitter merkt op dat de vraag over de Ontgrondings spaarpot technisch van aard is en derhalve als zodanig zal worden beantwoord.

Mevrouw Chidi spreekt een woord van dank uit voor de beantwoording van de technische vragen. In de beantwoording op een vraag van GroenLinks leest spreekster dat de provincie nog geen uitgewerkte visie heeft op circulaire Economie, maar dat er verkennende stappen worden genomen in die richting. D66 informeert wanneer die visie kan worden verwacht en waar die in landt. D66 denkt daarbij m.n. aan de Landbouwvisie.

De voorzitter deelt mede dat deze vraag feitelijk had moeten worden gesteld in MME.

De heer Germes spreekt een woord van dank uit voor het opstellen van de Jaarrekening. Op de techniek en de financiële advisering komt de VVD nader terug in BEM.

De VVD heeft een algemene opmerking over de wijze van verslaglegging in de functionele paragrafen. De Jaarrekening dient, conform de BBV, op dezelfde wijze te worden opgesteld als de Begroting. Dat gebeurt, maar de provincie maakt daar een zoekplaatje van. Spreker is ook met de beleidsaudit rond de Jaarrekening bezig. Het is echt een puzzel om te vinden wat er is bereikt. In die zin is de VVD GroenLinks erkentelijk voor de algemene vraag ter zake, maar de antwoorden had de VVD terug willen zien in de Jaarrekening, omdat het dan concreter wordt. De VVD geeft mee in de Begroting concretere doelstellingen af te spreken, waarmee automatisch tot een concretere Jaarrekening wordt gekomen.

Vervolgens vestigt spreker de aandacht op de samenwerkingsovereenkomst met Vitens. Mede namens D66 stelt de VVD de vraag of de in dat kader gemaakte afspraken conform door Vitens worden uitgevoerd. Voorts wordt geïnformeerd of de overeenkomst over nieuwe stoffen over hetzelfde gaat als in de rondvraag van deze vergadering aan de orde is geweest.

Mevrouw Kotkamp deelt mede dat GroenLinks zich aansluit bij de vragen van de ChristenUnie over de bodemdaling.

Zij spreekt haar waardering uit voor het feit dat de achterstanden bij Vergunningverlening zijn weggewerkt en dat alle ontheffingen sinds het laatste kwartaal 2016 binnen de wettelijke termijnen zijn afgehandeld.

Voorts spreekt zij namens GroenLinks een woord van dank uit voor de beantwoording van de technische vragen.

Mede naar aanleiding van de ontvangen memo over het Ganzenbeleid, memoreert spreekster dat de motie destijds is ingediend met het verzoek om tempo te maken met het onderzoeken naar alternatieve methoden voor het oplossen van de problematiek. Toen vorig jaar duidelijk werd dat het vergassen voorlopig geen doorgang kon vinden, is door GroenLinks aan de toenmalige gedeputeerde gevraagd of het geld dat daarmee niet zou worden uitgegeven besteed zou kunnen worden aan het verder door ontwikkelen van alternatieve methoden. Nu blijkt feitelijk uit de memo dat daarmee relatief weinig is gedaan, m.n. als het gaat om de onderzoeken die echt voor de lange termijn

efficiënt zouden kunnen zijn. GroenLinks hecht eraan daarover haar teleurstelling uit te spreken. GroenLinks pleit ervoor hiervan nu serieus werk te maken. Er wordt ergens melding gemaakt van het voorstel om het vergassen te verlengen. Het zal duidelijk zijn dat GroenLinks hiervan geen voorstander is en m.n. als er niet structureel geïnvesteerd gaat worden in echt diervriendelijkere langere termijn oplossingen. De vraag is wat er voor nodig is om hier nu echt vaart mee te gaan maken.

Mevrouw Keller spreekt een woord van dank uit voor de beantwoording van alle technische vragen. De PvdD sluit zich aan bij de vraag van de ChristenUnie over de bodemdaling en bij GroenLinks over de alternatieve methoden van de ganzenverjaging.

Spreekster vestigt vervolgens de aandacht op de KRW-doelen. De PvdD acht deze wollig, i.c. weinig concreet. Feit is dat uit rapporten blijkt dat de KRW-doelen niet kunnen worden bereikt door het huidige landbouwgif en de mestemissies. Geïnformeerd wordt of nagegaan kan worden wat de provincie kan doen om deze emissies terug te dringen en de KRW-doelen te bereiken.

De heer Van Muilekom wijst op de openingszin van de Jaarrekening. Die luidt: "Het goed gaat met Utrecht." De PvdA vraagt zich af wat daarmee feitelijk wordt bedoeld, in de zin van welk Utrecht daarmee wordt bedoeld; vinden de Staten wellicht dat bepaalde terreinen goed gaan en andere terreinen slecht? De vraag is hoe de collega fracties hier tegenover staan.

Vervolgens plaatst spreker namens de PvdA de volgende vragen en opmerkingen.

Met betrekking tot het Programma Landelijk Gebied zijn de nodige resultaten geboekt en verloopt een en ander redelijk volgens planning. De PvdA staat op het standpunt dat voormalig gedeputeerde Krol en de ambtelijke organisatie die daaraan hard werkt wat dat betreft een goede erfenis hebben achtergelaten.

Bij het Landelijk Gebied mist de PvdA in algemene zin dat, naast een Begroting en mutaties daarop, in de loop van het jaar moties en amendementen worden ingediend. In de Jaarrekening is dit niet terug te lezen, noch wat ermee is gedaan. Daarnaast zijn er moties en amendementen die op grond van een toezegging van het College zijn ingetrokken. Ter illustratie wijst hij op het opzetten van een leer-werkbedrijf voor Natuur- en Landschap. De vraag is wat daarin is bereikt.

De PvdA pleit ervoor in de Jaarrekening inzicht te verstrekken over wat er al dan niet is bereikt ten aanzien van aangenomen moties en moties die op grond van toezeggingen zijn ingetrokken.

In het kader Binnenstedelijke Ontwikkeling gebeurt het nodige. Het valt de PvdA op dat in de Jaarrekening ter zake van dit programma, maar eveneens in zijn algemeenheid, als resultaat wordt aangegeven dat er een plan is opgesteld. De vraag is of daarbij een kritische noot wordt geplaatst wat er nu is gebeurd. Ter illustratie wijst hij op de nota Energietransitie. In Nederland is Utrecht feitelijk het slechtste jongetje van de klas, terwijl in de Jaarrekening staat dat ter zake nog de nodige inzet moet worden gepleegd. De PvdA is van mening dat de provincie moet durven zeggen dat er sprake is van achterstand. Naast dat er benoemd wordt wat er gerealiseerd is, hoort in een Jaarrekening eveneens thuis wat niet is gerealiseerd of wellicht om bepaalde redenen moeizaam te realiseren is.

De PvdA verwacht dat er een goede reden is dat er een link is gelegd tussen Bestemmingsreserve en doelen. De PvdA stelt dat dit wel een bedrag van bijna € 0,5 miljard betreft. Spreker kondigt aan dat de PvdA in PS met een voorstel zal komen over de wijze waarop de Staten hiernaar kritisch zouden moeten willen kijken.

Mevrouw Hoek vestigt de aandacht op het OV. 50PLUS constateert enerzijds dat in deze een aantal zaken goed is gegaan/hersteld. Anderzijds wordt als beperking ervaren dat in de concessie zaken een jaar lang niet kunnen worden aangepast.

De voorzitter wijst erop dat dit onderwerp thuishoort in MME. 50PLUS wordt verzocht zich te beperken tot onderwerpen die RGW raken.

Mevrouw Hoek merkt op dat 50PLUS bij de herijking van de PRS als knellend heeft ervaren dat de provincie star vasthoudt aan de rode contouren. De provincie heeft een opgave die qua het aantal te

bouwen woningen bij gemeenten wordt neergelegd. 50PLUS is er geen voorstander van dat in alle gevallen zondermeer van de rode contouren wordt afgeweken, maar zij kan zich voorstellen dat de provincie in deze meedenkt met kleinere gemeenten over hoe, wat en waar omdat die veelal geen inbreilocaties hebben.

Mevrouw Broere deelt mede dat de PVV nader op de Jaarrekening zal terugkomen in BEM.

De heer Westerlaken spreekt namens het CDA zijn waardering uit voor de Jaarrekening. Het CDA komt hierop nader terug in BEM.

Gedeputeerde Van den Berg licht toe dat het in het programma Binnenstedelijke Ontwikkeling gaat om het aantal woningen dat in de projecten wordt aangekaart, aangestuurd en versneld. De provincie stuurt niet op de verschillende segmenten, maar beschikt alleen over een compleet overzicht van het totaal aantal woningen dat samen met andere partijen is gerealiseerd.

In de komende programmaperiode wordt de mix van het woningaanbod een belangrijk punt. In de Binnenstedelijke Uitvoeringsagenda is aandacht gevraagd voor de middel-dure en sociale huur. Dat aandachtspunt leidt ertoe dat wordt bekeken of volgend jaar kan worden gemeld hoeveel sociale huurwoningen in de projecten, waarbij de provincie betrokken is geweest, zijn gerealiseerd. Spreker kan derhalve toezeggen volgend jaar in die mix een onderscheid te zullen maken.

Onder verwijzing naar de uitgebreide schriftelijke beantwoording naar aanleiding van de technische vraag ter zake, licht spreker toe dat de circulaire economie een programmaliijn is binnen de EBU, i.c. een onderdeel van de deals die de provincie afsluit in de desbetreffende programma's (Green Deals, Blue Deals, Cirkelstad); het is eveneens een onderdeel van duurzaamheid. Spreker memoreert in de vorige vergadering te hebben aangegeven dat er, indien de Kadernota wordt goedgekeurd, een coördinator zal worden aangesteld om de verbinding te leggen tussen de onderdelen op het gebied van circulaire economie. Er komt derhalve geen aparte nota rondom circulaire economie; het is onderdeel van de EBU-agenda en alle afzonderlijke portefeuilles. Spreker zegt toe dit te zullen bundelen, zodat de Staten een beeld krijgen van wat er op dat gebied gebeurt.

De opmerking van de PvdA over Binnenstedelijke Ontwikkeling klinkt enigszins als 'in plannen kan niet worden gewoond.' Spreker deelt de mening dat de provincie daar niet naartoe moet. Het betreffen echter wel resultaten waarin de provincie heeft meegedraaid, als het gaat om de richtingen en de visies die samen met de gemeenten op het binnenstedelijke vlak worden gedaan. In die zin zijn het wel producten, maar is nog niet duidelijk wat het uiteindelijk oplevert. Daar heeft de provincie o.a. het budget Uitplaatsing Hinderlijke Bedrijven voor, waarop kengetallen van toepassing zijn. De beantwoording op de technische vragen over wat de provincie nu daadwerkelijk heeft gerealiseerd is daarop gebaseerd.

De hartenkreet rondom de nota Energietransitie, en m.n. wat er niet is gerealiseerd, heeft spreker neergelegd bij de verantwoordelijke afdelingen, met het verzoek daaraan meer aandacht te besteden. Hij onderschrijft dat het goed is eveneens voor het voetlicht te brengen wat niet is gerealiseerd en waarom.

De heer Van Muilekom geeft aan dat hij de nota Energietransitie als voorbeeld heeft genoemd. Het gaat om het algemene feit dat er plannen worden opgesteld, waarin doelen zijn geformuleerd; die doelen zijn een middel om iets te bereiken. De PvdA hoopt in het Jaarverslag te lezen of dat doelbereik in beeld gaat komen.

Gedeputeerde Van den Berg geeft aan dat in de technische beantwoording wel wordt aangegeven wat is gerealiseerd op basis van de afgesproken indicatoren. Dat geldt ook voor Energie, waarvoor een viertal indicatoren is aangegeven. De provincie zit daar aan de onderkant en dus vooralsnog niet op schema.

Gedeputeerde Maasdam zet uiteen dat de provincie te maken heeft met het verkopen van gronden. De opbrengsten daarvan worden afgedragen aan een revolverend fonds als de aankopen destijds daaruit zijn gefinancierd. In 2016 is in deze een financiële inhaalslag gemaakt, hetgeen een verschil

van ruim 12 mln. teweeg brengt. De resultaten staan overigens benoemd in de pagina's over dat programma.

De provincie gaat aan de gang met de langere termijn oplossing voor de ganzen. Er ligt daartoe een gezamenlijk voorstel vanuit de Fauna Beheer Eenheid (FBE) en Dierenbescherming, waarmee in september aan de slag zal worden gegaan. Het betreffen gebiedsprocessen, die wel het nodige werk en tijd met zich meebrengen, omdat partijen bij elkaar moeten worden gebracht. In september zal de commissie hierover nader worden geïnformeerd.

Met betrekking tot de toezegging voor het leer-werkbedrijf op het gebied van Natuur en Landbouw, licht spreekster toe dat dit is neergelegd bij het LEU. Helaas bleken hiervoor geen kandidaten te zijn. Dat betekent dat op zoek moet worden gegaan naar alternatieven en met een aangepast voorstel aan de gang zal worden gegaan.

De heer Van Muilekom memoreert dat zijn opmerking zich toespitste op het feit dat dergelijke zaken in het geheel niet worden genoemd in de Jaarrekening. Feitelijk is zijn oproep de resultaten van aangenomen moties en toezeggingen, op grond waarvan moties zijn teruggetrokken, te vermelden in het verantwoordingsverslag.

Gedeputeerde Pennarts merkt op dat de vraag in het kader van Vitens in dit verband de strategische samenwerkingsovereenkomst betreft tussen de provincie en Vitens over de grondwatervoorraden. De taak van de provincie is om ervoor te zorgen dat het grondwater dusdanig in kaart is gebracht en wordt gewaarborgd dat er geen tekorten ontstaan op de middellange- en lange termijn. Die samenwerkingsovereenkomst verloopt uitstekend en is vrij recent verlengd, waarbij een aantal nieuwe afspraken is vastgelegd. De provincie treft Vitens echter ook nog op andere terreinen, waarvan zij een in de rondvraag aan de orde heeft gesteld.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof zet uiteen dat het onderwerp bodemdaling veel breder is dan alleen een oplossing via de grondwaterstanden, waarop de aangehaalde indicator ziet. Bodemdaling komt in de hele provincie voor, maar verschilt qua ernst per gebied. Met onderwaterdrainage worden resultaten bereikt. De onderwaterdrainage wordt echter bij de ene agrariër enthousiaster ontvangen dan bij de ander. De agrariërs die al heel lang met onderwaterdrainage werken, hebben daarmee goede- maar ook slechte ervaringen; dit is afhankelijk van het gebied. Op basis van de indicator is zichtbaar dat het doel nog niet wordt gehaald. Het is een heel lastig onderwerp, omdat in deze in elk gebied een andere vraagstuk speelt.

Op grond van het vorenstaande is besloten een eigen strategisch document op te stellen over hoe de provincie met de verschillende facetten van de bodemdaling in de gebieden zou moeten/kunnen omgaan. Hierbij moet worden gedacht aan hoe agrariërs enthousiast kunnen worden gekregen voor onderwaterdrainage, daar waar dit effect heeft, of wellicht afhankelijk van het gebied voorlichting moeten krijgen over een andere vorm van teelt; hoe moet worden omgegaan met woningbouwontwikkelingen in dalende gebieden. Van belang is dat RO, Water en Landbouw elkaar goed weten te vinden maar eveneens dat de provincie met gemeenten het gesprek blijft voeren over de bewustwording.

Spreekster kan zich voorstellen dat in aanloop naar het aangekondigde strategische document een keer afzonderlijk wordt gesproken over bodemdaling in het algemeen. Tijdens de expertmeeting vorig jaar is dit onderwerp al deels besproken en op de Utrechtse Waterdag dit jaar komt het eveneens specifiek terug.

Mevrouw Chidi constateert dat de streef- en werkelijk behaalde waardes van de indicator wel heel erg uit elkaar lopen (blz. 39). Op grond van het vorenstaande en de toelichting ter vergadering, is de vraag of het wel zinvol is om die indicator als zodanig te handhaven.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat over die vraag al vaker met elkaar is gesproken. Meer in zijn algemeenheid licht zij toe dat er sprake is van verplichte indicatoren op basis van de BBV. De vraag van D66 sluit feitelijk aan bij de opmerking van de VVD om de Jaarrekening en de Begroting meer met elkaar in evenwicht te brengen, zodat zichtbaar wordt waarop is ingezet, hoeveel middelen het heeft gekost en wat daarmee is bereikt. Bekeken wordt wat daarvoor het goede

instrument zou kunnen zijn; de doelenboom lijkt een van de instrumenten te zijn die de provincie daarvoor kan inzetten. Hierop wordt nader teruggekomen. Zij deelt de mening dat, als er een indicator is opgenomen, daarop ook moet kunnen worden gestuurd.

Moties en toezeggingen worden op de Termijnagenda vastgelegd.

De heer Van Muilekom geeft aan dat de Termijnagenda een procedureel instrument is, waarop wordt bijgehouden dat moties zijn ingediend en of toezeggingen zijn uitgevoerd. Het gaat de PvdA erom wat er is bereikt. Indien bv. het leer-werkbedrijf wel was gestart, dan was er een prestatie gehaald, die in de visie van de PvdA benoemd had mogen worden in het Jaarverslag.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof geeft aan dat haar antwoord was gericht op de vraag hoe in beeld wordt gehouden welke moties zijn ingetrokken vanwege een toezegging. Zij deelt de mening dat, op het moment dat een toezegging gestand is gedaan, dit ergens een plek moet krijgen. Zij zegt toe dat het College per Programma zal bekijken hoe dat vormgegeven kan worden.

Met betrekking tot Vitens in relatie tot de nieuwe stoffen, licht spreekster toe dat landelijk via de deelstroomgebieden in kaart wordt gebracht wat de consequenties zijn van de nieuwe stoffen voor mens, dier, flora & fauna. Hierover is geen samenwerkingsovereenkomst afgesloten. In de deelstroomgebieden, waarbij alle spelers w.o. Vitens nadrukkelijk aan tafel zitten, wordt in deze vooral kennis gedeeld.

De heer Germs informeert hoe een en ander in beeld wordt gehouden, gelet op het feit dat er steeds nieuwe stoffen bij komen. Hij verwijst in deze o.a. naar de vorige vergadering, waarin de SGP aandacht heeft gevraagd voor medicijnresten in het water.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof antwoordt dat de nieuwe stoffen, w.o. de geneesmiddelen, een expliciet onderdeel zijn van de KRW, waarin ambities zijn geformuleerd. Deze komen derhalve terug in de voortgangsrapportages over de KRW.

De onderwerpen die de ChristenUnie heeft aangedragen staan prominent op de agenda van de Utrechtse Waterdag, waarin de provincie niet alleen de overheid aan tafel wil hebben maar ook de geneesmiddelenbranche.

De voorzitter geeft de commissie in tweede termijn het woord en verzoekt daarbij desgewenst te reageren op de vraag van de PvdA.

De heer Van der Steeg wijst erop dat er nog weinig bekend is over medicijnresten en hormonen als verstorende stoffen in het water. Hiervoor is geen normering. Er vinden nog onderzoeken plaats naar de effecten op de ecologie.

Geïnformeerd wordt of het College ervan op de hoogte is dat bij HDSR recent een Positionpaper bodemdaling Veenweide is vastgesteld. De PvdD hecht eraan dat voorkomen wordt dat elke overheid zelf aan de slag gaat met het onderwerp. Hij pleit ervoor in deze gezamenlijk op te trekken.

Mevrouw Keller memoreert haar vraag in eerste termijn over mest- en andere stoffen in het water en welke rol de provincie kan spelen in het terugdringen van de emissies.

Mevrouw Kotkamp merkt, in reactie op de vraag van de PvdA, op dat, of het al dan niet goed gaat met Utrecht, sterk afhangt van de aspecten waarnaar wordt gekeken. Sommige aspecten gaan heel goed en op andere aspecten heeft ook GroenLinks zorg. Zij veronderstelt dat gedurende de gehele politieke periode wel helder is geworden waar de zorgen van GroenLinks leven. Als het om milieu, dierenwelzijn en natuur gaat, kan er in de visie van GroenLinks een tandje bij.

De heer Van Muilekom informeert of GroenLinks die nuance er in de openingszin van het Jaarverslag bij zou willen hebben.

Mevrouw Kotkamp vreest dat dit zoveel politieke discussie gaat opleveren, dat er nooit meer toegekomen zal worden aan het maken van een enigszins feitelijk Jaarverslag, omdat het 'goed gaan' in dit opzicht vrij subjectief is. Zij zou daarvan derhalve geen voorstander zijn en het vooral laten bij een feitelijke weergave van wat het afgelopen jaar is bereikt.

Het verheugt spreekster te horen dat ter zake van het ganzenbeleid met de lange termijnoplossing aan de slag wordt gegaan. Indien wordt voorgestaan dit echt goed te doen, zal aan herinrichting van gebieden moeten worden gedaan om het op een effectieve manier onaantrekkelijk te maken voor ganzen. Verjagen is in de visie van GroenLinks geen lange termijn oplossing. Als de FBE aangeeft extra financiële middelen nodig te hebben voor onderzoek hiernaar, zou GroenLinks dit toejuichen.

De heer Germes deelt mede dat de VVD zich, ter zake van de vraag van de PvdA aansluit bij het betoog van GroenLinks. De Jaarrekening is een feitelijke verantwoording van de resultaten. Wat daarvan wordt gevonden, wordt in de PS-vergadering naar voren gebracht.

De VVD deelt wel de mening van de PvdA dat in het Jaarverslag alleen de successen worden vermeld. Spreker is er voorstander van dat hierin ook zaken worden opgenomen die minder goed zijn gegaan of niet zijn gehaald conform de afspraak in de Begroting. De VVD is van mening dat het College zich wat dat betreft wel kwetsbaarder mag opstellen.

De beantwoording ter zake van Vitens verheugt de VVD.

Spreker is overigens benieuwd naar de beantwoording van de vraag van de PvdD in tweede termijn.

Mevrouw Noordenbos vraagt zich, ter zake van de eerste zin in het Jaarverslag, af met wie het goed gaat in de provincie Utrecht (de huidige inwoners van de provincie, de mensen die er nu werken, de bedrijven die in Utrecht zijn gevestigd, de bedrijven/mensen die nog naar de Utrecht gaan komen). Daarop komen allemaal andere antwoorden. De SP onderschrijft dat het vaag is gesteld en is er voorstander van die zin concreter te formuleren door aan te geven over wie het gaat; vervolgens zal moeten worden bekeken of dat klopt.

De heer Schaddelee deelt mede dat de ChristenUnie de vraag van de PvdA bevestigend beantwoordt.

De heer Van Leeuwen deelt mede dat de SGP de vraag van de PvdA negatief beantwoordt.

De heer Westerlaken merkt op dat er, als wordt voorgestaan de vraag te beantwoorden of het met de provincie Utrecht goed gaat, er verschillende facetten moeten worden beantwoord. Het CDA heeft de neiging om te zeggen dat het antwoord daarop ja is.

Mevrouw Broere deelt mede dat de PVV zich ter zake van de vraag van de PvdA aansluit bij GroenLinks.

Mevrouw Hoek memoreert haar vraag in eerste termijn over de rode contouren.

Mevrouw Broere voegt hieraan toe tijdens een bijeenkomst van de regio Amersfoort e.o. te hebben gemerkt dat de discussie over de rode contour bij gemeenten sterk leeft.

Mevrouw Chidi deelt mede dat D66 zich, ter zake van de vraag van de PvdA, aansluit bij GroenLinks. De cijfers lijken te kloppen en in die zin gaat het goed. Er is echter ook nog ruimte voor ambities en D66 staat op het standpunt dat de Staten daarin een rol zouden kunnen spelen. Zij informeert naar de ambities van de PvdA voor het komende jaar. Als die ambities aansluiten bij wat er tot nu toe is gebeurd, dan gaat het heel goed met de provincie Utrecht. Is dat niet het geval, dan kunnen de Staten GS oproepen er een tandje bij te doen.

De heer Van Muilekom is blij met de antwoorden. De PvdA gaat hiermee zeker iets doen in de voorbereiding naar de Statenvergadering. Hij heeft deze vraag gesteld omdat, nu het goed gaat met de economie, alles weer schijnt te kunnen. Er moeten bedrijven bij komen dus die zoeken ruimte en werknemers, die moeten kunnen wonen en zich kunnen verplaatsen, dus er moeten meer woningen en wegen komen. Dat geeft een bepaalde druk. Het is de vraag hoe met dat samenspel, maar ook de consequenties die dat zowel positief als negatief heeft, moet worden omgegaan.

Gedeputeerde Van den Berg wijst erop dat de Staten op 12 december 2016 de PRS/PRV hebben vastgesteld. In dat kader is een forse discussie gevoerd over de rode contouren en zijn er wat moties aangenomen. Een van de moties is, voor wat betreft de rode contour, te kijken naar de kleinere gemeenten in het westen van de provincie. Daaraan wordt gewerkt. De vooruitgangsberekeningen worden o.a. geactualiseerd. Of het voor een gemeente knellend is, ligt ook enigszins aan hoe dat wordt bekeken. In de U10 is sprake van een soort collectieve toets op elkaar om te kijken of er nog verdichting kan plaatsvinden. De vraag zal echter naar verwachting de komende vier jaar nog wel boven de markt blijven hangen. Dit kan bedreigend zijn voor iets anders dat de provincie belangrijk vindt. In de aantrekkende economie wordt het vestigingsklimaat mede bepaald door de manier waarop met de schaarse ruimte wordt omgegaan. Dat blijft een spanningsveld. Zoals door de PVV aangegeven, doemt die discussie ook in de regio Amersfoort e.o. op. In de Ruimtelijke Structuurvisie van de regio Amersfoort, die binnenkort zal worden vastgesteld, wordt aangegeven dat zij qua aantallen woningen nog uit de voeten kunnen tot 2030. Daarna zal zeker met de regio Amersfoort in gesprek worden gegaan of er al dan niet meer woningen moeten komen. Voorts zullen de Staten bij een verder aantrekkende economie en wellicht bouw zeker worden geconfronteerd met de RO-vraag of de Staten de, zeker aanwezige, behoefte aan meer woningen willen accommoderen.

Gedeputeerde Maasdam memoreert dat de FBE en Dierenbescherming een gezamenlijk voorstel hebben gedaan ten aanzien van de aanpak en dat het nu vooral gaat om aan de slag te gaan, maar dat kost wel geld.

Het verheugt mevrouw Kotkamp te horen dat de provincie een stap verder is dan gedacht.

Geïnformeerd wordt of voornoemd voorstel met de Staten kan worden gedeeld.

Gedeputeerde Maasdam antwoordt, dat nadere informatie hierover in september beschikbaar is.

Met betrekking tot de vraag over het terugdringen van de emissies in het kader van de bodemdaling, geeft spreekster aan dat zij, op grond van haar taakveld, m.n. kijkt naar de PAS, die zich vooral richt op de Natura 2000 gebieden. Die aanpak bestaat uit verschillende onderdelen, o.a. uit herstelmaatregelen om te zorgen dat de natuur daar weerbaarder wordt, de uitstoot vermindert en wordt beheerst. Daarnaast speelt het Nitraat Actieprogramma. De verantwoordelijkheid daarvoor ligt bij het Rijk, maar het gebeurt in nauwe samenspraak met de provincies.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof bevestigt dat de nieuwe stoffen en medicijnresten nog geen onderdeel zijn van de KRW en dat hiervoor nog geen normering is. Er is daarover echter wel een intentieovereenkomst afgesloten, in opmaat naar het Bestuursakkoord Water+. Het staat hoog op de agenda. Ook in de RBO's wordt hierover gesproken.

De voorzitter rondt de behandeling van dit onderwerp af met de conclusie dat de discussie over de Jaarrekening 2016 wordt vervolgd in de Statenvergadering.

3.2 Statenvoorstel Kadernota 2017

De heer Germs deelt mede dat de VVD in de Statenvergadering nader terugkomt op de Kadernota.

De heer Overkleef memoreert dat bij de behandeling van de Natuurvisie motie 119, een plus op natuurbeleid – een plus op het budget, is ingediend. Recent is daarover een memo ontvangen, waarin wordt aangegeven waar extra budget nodig gaat zijn en hoeveel. In de schriftelijke beantwoording van de vragen van D66, de PvdD en GroenLinks is daarop nog wat dieper ingegaan. Het is D66 nog niet geheel duidelijk hoe de € 735.000 in totaal tot stand is gekomen, i.c. hoe dit er op projectniveau uitziet. Dat is eveneens een vraag, die in de motie staat en in de visie van D66 derhalve nog niet geheel naar tevredenheid is beantwoord.

De voorzitter kan zich voorstellen dat deze vraag technisch wordt beantwoord, waarin de heer Overkleef zich kan vinden.

Mevrouw Noordenbos deelt mede onlangs aanwezig te zijn geweest bij een bijeenkomst voor de Landbouwvisie. Daarin vernam zij dat kringlooplandbouw een mogelijke oplossing zou kunnen zijn om de landbouw vitaal te houden. In MME werd, bij de bespreking van de uitkomsten van een onderzoek van de NMCA, belicht dat het goederenvervoer zowel over de weg als over water een groot probleem is. De SP vraagt zich af of een koppeling niet tot een oplossing van beide problemen zou kunnen leiden. Als de landbouw vitaal wordt gehouden door ondersteuning van meer regionale landbouw, is er minder goederenvervoer nodig op wegen en water.

Voorts wordt geïnformeerd waar de wens van de provincie om meer regie te voeren op betaalbare woningbouw is terug te vinden in de Kadernota. De toezegging om in kaart te brengen waar de provincie meehelpt verheugt de SP, maar zij zou nog wat meer in de Kadernota willen zien. Voorts heeft de SP weinig gezien van de motie betaalbaarheid aan duurzaamheid koppelen.

De heer De Heer merkt op dat in de Begroting duidelijk staat dat de provincie hoge prioriteit geeft aan het tegengaan van bodemdaling. De ChristenUnie vindt daarover heel weinig terug in de Kadernota. Op grond hiervan wil de ChristenUnie het College nog iets meegeven voor het strategische document dat blijkbaar in de maak is. Tot nu toe wordt vooral geroepen dat innovatieve oplossingen moeten worden gevonden. Er is echter al veel bekend over onderwaterdrainage. Dat kan op grote schaal worden toegepast als daarvoor veel geld over is. Elders ligt het voor de hand om functies te wijzigen en te stoppen met het verlagen van de peilen. In dit geval is de beste oplossing pappen en nathouden, niet bestuurlijk maar letterlijk. Dat betekent in de visie van de ChristenUnie dat in de ene polder grootschalige aanleg van onderwaterdrainage moet worden gestimuleerd en in de andere polder ingrijpende functiewijzigingen. Er kan nog jaren gezocht blijven worden naar het ei van Columbus, maar er moeten knopen worden doorgesneden; integraal. Het gaat over Landbouw-, RO- en Waterbeleid. Geïnformeerd wordt of het College de indruk heeft dat er knopen worden doorgesneden in de door de stuurgroep Het Groene Hart opgestelde Perspectiefnota.

De Begroting bevat mooie woorden over de openstellingstoelage. Een financiële vertaling daarvan zou in de Kadernota komen. Op dit vlak schiet de Kadernota echter tekort; er wordt geen woord gerept over de IPO-afspraken. Er is wel een memo ontvangen, maar daarin duikt het College weg voor de consequenties van de IPO-afspraken. Er staat echt dat de normbedragen moeten worden verhoogd op basis van de landelijke evaluatie. De provincie gaat echter eerst op Utrechtse schaal evalueren. De landelijke evaluatie geeft aan dat de eigenaren van natuurgebieden geld moeten krijgen voor de openstellingstoelage, maar ondertussen wordt gewacht om dat Utrechts te vertalen. Geïnformeerd wordt of alle provincie zo omgaan met de IPO-afspraken over de openstellingstoelage. Aan de overige fracties wordt de vraag gesteld of zij het eens zijn met de ChristenUnie, dat de principiële lijn van de Begroting moet worden uitgewerkt. De nieuwe normbedragen zijn reëel, de actie meer blauw op straat is vooral ingevuld door minder blauw in het groen en sinds de afschaffing van de veldpolitie is het toezicht in het buitengebied beneden peil. Dat wordt een steeds groter probleem. De terreinorganisaties proberen het gat te vullen door extra inzet te plegen, maar daar moeten ze dan ook voor worden gecompenseerd. In IPO-verband is afgesproken dat voortaan 76% van het bedrag wordt vergoed. In de visie van de ChristenUnie zou Utrecht dat derhalve gewoon moeten doen.

De heer Van Leeuwen vraagt aandacht voor hoe de provincie omgaat met de bodemdaling. De SGP is ervan overtuigd dat dit een heikel punt is en nog erger zal worden. De SGP pleit ervoor daarop adequaat te reageren. Uiteraard is participatie de SGP hierbij uit het hart gegrepen.

Het CDA en de PVV geven aan nader op de Kadernota te zullen terugkomen in BEM.

Mevrouw Hoek vestigt de aandacht op de toekomst van de recreatieschappen. Voor de Legakkers Vinkeveense Plassen is daarvoor € 9 ton uitgetrokken en voor Loosdrecht € 125.000. Spreekster is zich ervan bewust dat het grootste gedeelte van de Loosdrechtse Plassen in de provincie Noord-Holland ligt. In het gedeelte dat in de provincie Utrecht ligt levert de exoot Cabomba echter een

groot probleem op. In de recreatieschappen die samenvoegen is geen budget opgenomen voor de bestrijding. De provincie heeft recreatie hoog in haar vaandel staan. Als er niets aan de Cabomba wordt gedaan, kan daar binnenkort niet meer worden gevaren. Op grond van het vorenstaande, pleit 50PLUS pleit ervoor in de Kadernota een budget te reserveren voor de bestrijding van Cabomba. Mevrouw Kotkamp informeert of de Cabomba een invasieve soort betreft dat de inheemse flora & fauna aantast, of dat het m.n. gaat om overlast voor recreanten op het water. Mevrouw Hoek antwoordt dat de exoot Cabomba voor alles op en in het water een last is.

De heer Van Muilekom deelt mede dat de PvdA constateert dat er weer een voorstel voor een nieuw fonds wordt gedaan. Gezien het aantal fondsen, voorzieningen en reserves plaatst de PvdA hierbij een kritische kanttekening.

Halverwege de Statenperiode had de PvdA eigenlijk, conform bij andere provincies het geval is, een midterm-review verwacht. Geïnformeerd wordt waarom dit College dit niet heeft gedaan.

Met betrekking tot de beleidsvoorstellen, plaatst spreker namens de PvdA de volgende vragen en opmerkingen.

- De PvdA is blij met de extra middelen voor biodiversiteit. Er is sprake van een substantieel bedrag. De PvdA kan echter niet overzien of dit nu teveel, dan wel te weinig is. Wellicht dat daarover iets kan worden gezegd.
- De PvdA is eveneens blij dat er extra middelen komen voor Duurzaamheid en de Energietransitie.
- In het kader van herindelingsdiscussies, vraagt de PvdA aandacht voor de positie van de gemeente Eemnes.

De voorzitter wijst erop dat het laatste punt thuishoort in BEM.

Mevrouw Keller deelt mede dat de PvdD nader terugkomt op de Kadernota in de Statenvergadering. Voorts merkt spreekster op dat de technische vraag van de PvdD over motie 119, een plus op natuurbeleid – een plus op budget, nog niet naar tevredenheid is beantwoord. Hierover is echter door D66 al een vraag gesteld, die nog technisch zal worden beantwoord.

Mevrouw Kotkamp geeft aan dat dit ook voor GroenLinks de belangrijkste vraag was. Er wordt, los van de vraag die D66 al stelde, ook nog melding gemaakt dat voor de uitvoering van de biodiversiteitsopgave van de Natuurvisie nu in beeld is wat ervoor moet worden gedaan. Hiervoor wordt een bedrag van € 4,5 ton gevraagd. GroenLinks vraagt zich af of het beeld wat ervoor nodig is met PS kan worden gedeeld, in het geval dit niet wordt verstrekt bij de specificatie waarom D66 heeft gevraagd.

Vervolgens vestigt spreekster de aandacht op het budget voor het Ganzenakkoord. In de Kadernota staat dat vanuit 2015 € 90.000 is doorgeschoven naar 2016. Die achterstand is niet ingehaald. De vraag is of de gereedschapskist met maatregelen nu wel op orde is. Dat was het bedrag dat daarvoor in 2015 was gereserveerd. Voorts is de vraag waarom er nu € 51.000 in 2017 extra beschikbaar is. GroenLinks had verwacht dat dit € 51.000 plus de € 90.000 uit 2015 zou zijn.

Gedeputeerde Verbeek-Nijhof verwijst, met betrekking tot de bodemdaling, naar haar betoog bij de Jaarrekening. Daarin heeft zij aangekondigd dat de provincie zelf met een strategisch document komt. Deze is naar verwachting in het vierde kwartaal van dit jaar gereed. Zij stelt voor in aanloop naar dit document na het zomerreces een afzonderlijke bijeenkomst over dit onderwerp te organiseren om met elkaar van gedachten te wisselen over de wijze waarop de provincie met bodemdaling zou kunnen/moeten omgaan.

De voorzitter stelt vast dat de commissie dit voorstel steunt.

Gedeputeerde Pennarts geeft aan dat het verschil in bijdrage van de provincie tussen de Vinkeveense- en Loosdrechtse Plassen te maken heeft met het feit dat de Loosdrechtse Plassen een kleiner stukje Utrechts grondgebied betreft.

Voor de bestrijding van de Cabomba gloort overigens een perspectief. Het betreft een programma dat m.n. door de provincie Noord-Holland wordt getrokken, i.s.m. de gemeenten de Wijde Meren en Stichtse Vecht. De provincie Utrecht is daarop aangesproken, maar moet daarvoor nog het benodigde budget vrijmaken. Het project behelst ca € 40 mln. en gaat om het baggeren van slib in de ondiepe Loosdrechtse Plassen, hetgeen eveneens een effectieve manier is om van de Cabomba af te komen. Spreker komt daarop nog bij de Staten terug op een later moment.

Cabomba is een invasieve exoot. Het komt op de lijst en er wordt in dat kader ook samenwerking gezocht hoe daarmee om te gaan.

Mevrouw Kotkamp informeert waarom, i.t.t. de Japanse Duizendknoop, wel vaart wordt gemaakt met de bestrijding van Cabomba.

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat de invasieve soorten een groot, breed probleem zijn. Daarop heeft gedeputeerde Maasdam meer zicht. Het gaat in dit geval om de combinatie van werk met werk maken. Er is een lopend veenslib-project in de Loosdrechtse Plassen. Er is sprake van jarenlang achterstallig onderhoud, waarop niemand rechtstreeks aanspreekbaar is; dat is de reden dat het vraagstuk zo lang doorloopt. Er is feitelijk sprake van een goede samenloop van omstandigheden; doordat het veenslib wordt aangepakt, kan de Cabomba worden meegenomen. Zij weet niet of dit bij alle situaties van invasieve soorten in het water en op het land van toepassing is.

Gedeputeerde Maasdam memoreert al te hebben aangegeven dat het wachten is op een lijst met invasieve soorten vanuit het Rijk. De Europese lijst, die er inmiddels is, moet worden doorvertaald naar een Nederlandse lijst. Of de Japanse Duizendknoop daarop staat is haar niet bekend. De provincie is alleen bezig met bedreigingen voor de biodiversiteit. Bij de Japanse Duizendknoop is, i.t.t. de Cabomba, geen sprake van werk met werk maken en moet het derhalve apart worden opgepakt. De vraag van D66 zal technisch worden beantwoord. Op projectniveau is wel sprake van een lijst met kleine zaken waarin werkende weg nog wel eens kan worden geschoven. Op grond daarvan betracht zij voorzichtigheid om het te delen.

Er is een tweetal bijeenkomsten georganiseerd in de regio om input te verzamelen over de thema's die aan de orde zouden moeten komen in de Landbouwvisie. Het regionaal afzetten van regionale producten van landbouw is inderdaad een methode die behulpzaam kan zijn bij het vormgeven aan duurzame landbouw. Op dit moment kan zij niet beoordelen of daarmee ook een goederenvervoerprobleem zou kunnen worden opgelost.

Ten aanzien van de openstellingstoelage voor natuur, heeft spreekster in het memo aangegeven dat de kostprijs is aangepast, in de zin dat in IPO-verband is afgesproken dat 75% van de kostprijs wordt vergoed. Er zijn feitelijk twee soorten vergoedingen. Een voor de openstelling. De andere vergoeding ziet meer op het terrein waarmee de provincie dit jaar in het kader van de BOA's bezig is. Voordat ook die vergoeding aan de natuur/terreinbeheerders wordt toegezegd, wil spreekster afwachten wat uit de toegezegde evaluatie ten aanzien van de aanpak van de BOA's komt.

Op grond van het vorenstaande, is zij van mening dat de provincie Utrecht wel degelijk meegaat in de IPO-afspraken. De eerst genoemde vergoeding is verplicht; de tweede optioneel en dat wordt bekeken op basis van de uitkomst van de evaluatie die door gedeputeerde Pennarts is toegezegd.

De heer De Heer wijst erop dat op dat vlak al een landelijke evaluatie heeft plaatsgevonden met een bijbehorend normbedrag. Het ligt z.i. voor de hand om die landelijke evaluatie en norm, ook al is deze optioneel, over te nemen, mede omdat in IPO-verband is aangegeven dat het een reëel bedrag is. De kleine inzet die de provincie Utrecht met de provinciale BOA's doet, kan nooit dat grote probleem van al die natuurbeheerders oplossen. Geïnfomeerd wordt of alle provincie de optionele vergoeding voor zich uit schuiven.

Gedeputeerde Maasdam antwoordt dat het haar niet bekend is hoe andere provincies daarmee omgaan. Voor de provincie Utrecht geldt nu eenmaal de afspraak dat zij voor het toezicht zelf BOA's inzet. Op grond daarvan hecht zij eraan de uitkomst van de evaluatie af te wachten. Als uit de

evaluatie blijkt dat het niet op orde is, kan eventueel worden bekeken of het op een slimme manier kan worden gedaan, eventueel met terugwerkende kracht.

De heer De Heer geeft aan dat de opmerking over de eventuele terugwerkende kracht hem verheugt. Hij verwacht dat de evaluatie zal uitwijzen dat daarop zal worden uitgekomen.

Gedeputeerde Maasdam vervolgt dat de gereedschapskist ter zake het Ganzenakkoord inmiddels goed is gevuld. Zij zal in de technische beantwoording nader terugkomen op hoe die bedragen precies zijn opgebouwd.

Gedeputeerde Van den Berg merkt, met betrekking tot het feit dat meer regie op betaalbare woningbouw wordt gemist in de Kadernota, op dat het uitvoeringsprogramma Binnenstedelijke Ontwikkeling en Wonen recent is vastgesteld; daarin is het een onderdeel. Hij is er geen voorstander van dit op een dergelijk detailniveau in de Kadernota op te nemen. Hetzelfde geldt voor de motie waarin het College wordt opgeroepen duurzaamheid aan sociale woningbouw te koppelen. Ook dat is een uitvoeringskwestie, dat als zodanig niet als een apart accent in de Kadernota zou moeten worden opgenomen. Voor beide onderwerpen is derhalve aandacht, alleen niet op deze plek.

De voorzitter rondt de bespreking af met de conclusie dat de discussie over de Kadernota verder zal worden gevoerd in de Statenvergadering.

4. STATENBRIEVEN EN INGEKOMEN STUKKEN, DIE TER INFORMATIE WORDEN AANGEBODEN

4.1 Memo GS gedeputeerde Maasdam tussenbericht motie 5 voortgang alternatieve beheermethoden ganzen

4.2 Statenbrief ontwerp inpassingsplan Reconstructie N226 Hertekop-Schutterhoeflaan inclusief fietstunnel

4.3 Statenbrief openstellingsbesluit agrarisch natuur- en waterbeheer

4.4 Statenbrief wijziging van de verordening subsidies POP 3 2014-2020

4.5 Memo GS gedeputeerde Pennarts Legakkers Vinkeveen en otter

6. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter de vergadering, onder dankzegging voor ieders komst en inbreng.